

De Dorpskerk was, zoals de meeste oude kerken, oorspronkelijk een Rooms-Katholieke kerk. De kerk was gewijd aan de Heilige Anthonius, 'Swiene Tonnis' genoemd omdat hij werd afgebeeld met een houten kruis in zijn hand en een varken aan zijn voeten. Hij werd beschouwd als de beschermheilige tegen het anthonius-vuur, soort wondroos.

In een oorkonde van 13 april 1121 staat dat Godebold, bisschop van Utrecht, de kerk van Warnsveld met de daarbij behorende kapel van Vorden schenkt aan het kapittel van St.Pieter te Utrecht. De eerste kerken en kapelletjes zijn van hout geweest. Vermoedelijk al voor 1235 werd een kerk van steen gebouwd. Bij de bouw paste men de Romaanse bouw toe. Na veel verbouwingen is het nu een in hoofdzaak gotisch bouwwerk, bestaande uit een toren (44 meter hoog), een middenschip, een noordelijk zijschip en een koor in het verlengde van het middenschip.

Interieur

Bij een restauratie in 1899 kwamen verschillende muurschilderingen tevoorschijn. Ze zijn na een aantal jaren weer onder een pleisterlaag verdwenen.

In 1995 zijn de plafondschilderingen weer gedeeltelijk zichtbaar gemaakt. Ze zijn inmiddels gerestaureerd.

De vroegere indeling van de banken dateert uit 1830.

Architect Lijzen ontwierp een plan om door middel van een verbouwing meer zitplaatsen te verkrijgen. De kerk had vanwege de sterke bevolkingsgroei te weinig plaatsen. Besloten werd het aantal uit te breiden van 508 naar 647. Tot die tijd had iedereen zijn eigen bank die naar eigen ontwerp werd gemaakt.

In 2011 begon men met een ingrijpende renovatie van het interieur. De meeste banken verdwenen en werden vervangen door stoelen. Alleen de zogenaamde "Hackfortbank" bleef bestaan en een aantal van de 'hoge' banken tegenover de preekstoel. Bovendien werd een toiletgroep en een keukentje aan het interieur toegevoegd. De gerenoveerde kerk werd op 23 oktober 2012 weer in gebruik genomen.

De **kanselbijbel** is in 1842 geschonken door dhr. Berenpas uit de buurtschap Mossel. Het doopvont is van zandsteen, geplaatst in 1954.

Naast de preekstoel bevindt zich een nis. Dat zou vroeger een **hagioscoop** geweest kunnen zijn. Dat was een muuropening waardoor mensen die in de kerk niet gewenst waren, toch de dienst van buitenaf konden volgen. In het koor is een drietal **bewerkte stenen** gemetseld. Een herinneringssteen met opschrift: Voor Hinrick van Munster then Boszeler, overleden in 1555 op kasteel Hackfort. Een steen met een **reliëfvoorstelling** van de aanbidding van het Kind met Maria, Jozef en Engelen alsmede een figuur met een staf. Dit werk stamt uit het midden van de 16de eeuw.

Tenslotte een steen voorstellende twee wapens waarvan de helmtkens zijn verdwenen. Het koor wordt afgesloten door een eiken bank die eigendom was van de familie van Westerholt van Hackfort. In 1981 werd deze bank aan de kerk gelegateerd. De consistoriekamer, in de R.K.kerk de sacristie, was vroeger de garfkamer waar grondeigenaren hun tienden en andere kerkelijke schulden kwamen betalen.

De **grafzerken** die in de hoek van de kerk liggen zijn van: Gosen en Johan van Raesvelt to Hackfort met zoon en dochter. Eerstgenoemde overleed op 1 januari 1566, de anderen overleden op 1 januari 1568. De andere steen is van Gerrit van Hackfort die in 1483 is overleden. Hij was Heer van Vorden. De twee kleinere stenen zijn van vroegere pastoors: Bartoldus Goltsmit, overleden in 1641 en Lucas Bucherus, die in 1635 is gestorven.

Het Lohman-orgel

Aan het begin van de 19de-eeuw was er de behoefte ontstaan bij de kerkgangers een instrument van allure te bezitten, een orgel voor de begeleiding van de gemeentezang tijdens de vieringen in de Dorpskerk. De kerkenraad opende een rekening waarop door de gemeenteleden voor NLG 1.449,- werd ingeschreven.

In 1828 was het orgelfonds NLG 2.700,- groot. Het Vordense College van Kerkvoogden, onder leiding van de heer A.C.W. Staring, gaat op zoek naar een geschikte orgelbouwer om een orgel te laten vervaardigen voor de Vordense Dorpskerk. Men plaatste een advertentie in de Haarlemse Courant. Uit de offertes die binnenkwamen koos men voor die van de firma Lohman (waarvan het moederbedrijf in Groningen was gevestigd). Op 8 november 1828 werd de bouw van het orgel voor NLG 3.550,- gegund aan de orgelbouwer H.B. Lohman. In 1834 werd het orgel in de kerk geplaatst.

In 1915 is er een windmotor geplaatst en aangesloten op een van de oude balgen, tot die tijd waren er balgentreders/calcanten nodig om het orgel van de nodige wind te voorzien.

In 1955 werd het orgel ingrijpend gerestaureerd door de firma Van Vulpen, uit Utrecht. Bij de restauratie in 1982 door de firma Gebr. Reil is het orgel weer zoveel mogelijk teruggebracht naar de oorspronkelijke situatie.

Huidige dispositie:

Hoofdwerk C-f''': Bourdon 16', Prestant 8', Roerfluit 8', Bourdon 8', Octaaf 4', Gemshoorn 4', Fluit 4', Quint 3', Octaaf 2', Gemshoorn 2', Mixtuur B/D 3-5 sterk, Cornet Disk. 3 sterk, Trompet B/D 8'

Bovenwerk C-f''': Holpijp B/D 8'', Quintadena 8', Prestant 4', Open fluit 4', Woudfluit 2', Flageolet 1', Fagot B/D 8', Tremulant ventiel

Pedaal C-d1: aangehangen

Koppeling: HW-BW B/D tremulant BW

De toonhoogte $a_1=438$ Hz en het instrument is gestemd in de ongelijk zwevende Neidhardt-1724 temperatuur.

Geschiedenis

Bij restauratiewerkzaamheden aan de toren die tijdens de Bataafse republiek (1794-1806) eigendom is geworden van de burgerlijke gemeente van Vorden, kwam in 1897 de Vrijheidsboom tevoorschijn. Deze boom stond in 1795 op het kerkplein opgesteld en de Vordense burgerij danste er zingend en nog vol goede moed, hand in hand omheen. Na de ontdekking is deze in het toenmalige brandspuithuisje ondergebracht.

Dit houten gebouwtje, dat aan de westzijde tegen de kerk was aangebouwd is in 1902 afgebroken, omdat het niet meer werd gebruikt en bovendien het aanzien van de kerk schaadde.

In 1922 vond men bij graafwerkzaamheden twee bijna levensgrote beeldhouwde vrouwenfiguren. Deze zijn toen naar het museum in Zutphen overgebracht maar bij een brand in 1945 zijn ze helaas verloren gegaan.

Buiten de kerk aan de zuidzijde van de toren, is gelijkvloers een driehoekige steen ingemetseld. Deze vorm is het symbool van de rechtspraak. Ernaast staat een vierkant blok steen. Wanneer de mensen van buiten het dorp zondags naar de kerk kwamen, werd hen na afloop van de dienst vanaf deze steen het belangrijkste nieuws van de voorgaande week medegedeeld. De koster/voorzanger/schoolmeester ging dan op deze steen staan. Hij kon de mensen zo overzien en deed met "luider stemme" de officiële afkondigingen. Bovendien vermeldde hij de marktprijzen van de landbouw- en veeteeltproducten uit de omgeving. Om op de hoogte te blijven moest dus elke zondag tenminste één gezinslid naar de kerk gaan om de nieuwslezer aan te horen. Aan de buitenkant zijn nog duidelijk sporen van de diverse verbouwingen zichtbaar.